

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет фізичної культури, спорту та здоров'я
Кафедра теорії фізичного виховання та рекреації

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Організація шкільного туризму

підготовки бакалавра

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Організація шкільного туризму» підготовки бакалавра.

Розробник:

Дишко О.Л. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії фізичного виховання та рекреації Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Томашук О. Г.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії фізичного виховання та рекреації
протокол № 2 від 03 вересня 2025 р.**

Завідувач кафедри:

(Белікова Н.О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	А Освіта А 4 Середня освіта Освітньо-професійна програма Середня освіта. Фізична культура Освітній рівень Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінари) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	Українська	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	А Освіта А 4 Середня освіта Освітньо-професійна програма Середня освіта. Фізична культура Освітній рівень Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 3-ий
		Лекції 4 год.
		Практичні (семінари) 6 год.
		Самостійна робота 122 год.
		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП	Дишко Олеся Леонідівна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри теорії фізичного виховання та рекреації
Контактна інформація	моб. тел. 0508220444, Dyshko.Olesia@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Організація шкільного туризму» спрямований на формування у студентів цілісних знань та практичних умінь щодо організації туристсько-спортивної діяльності й орієнтування на місцевості у закладах загальної середньої освіти.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента «Організація шкільного туризму»: сформувати у майбутніх учителів фізичної культури здатність організовувати туристсько-спортивну діяльність у закладах освіти, розвивати просторове мислення, вміння орієнтуватися на місцевості та забезпечувати безпечне проведення туристичних заходів.

Основними завданнями вивчення є:

- сформувати у здобувачів освіти знання про сутність, види та форми туризму, його значення в системі фізичного виховання і виховання особистості;
- ознайомити студентів із базовими поняттями топографії, масштабом, умовними знаками та принципами орієнтування на місцевості;
- сформувати практичні навички користування туристичним спорядженням, картами, компасом, GPS-навігаторами та сучасними цифровими засобами орієнтування;
- навчити планувати, організовувати та проводити туристичні походи, змагання зі спортивного орієнтування, дотримуючись вимог безпеки;
- удосконалювати професійну компетентність майбутніх учителів фізичної культури через застосування елементів спортивного туризму й орієнтування у педагогічній практиці.

3. Soft skills. У процесі вивчення освітнього компоненту «Організація шкільного туризму» формуються такі Soft skills: комунікабельність, вміння працювати в команді, лідерські якості, відповідальність і самоорганізація, навички планування та тайм-менеджменту, критичне мислення, здатність приймати рішення в нестандартних ситуаціях, стресостійкість.

4. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек	Практ.	Сам. роб.	Конс	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ТУРИЗМУ В ЗЗСО						
Тема 1. Туризм у системі шкільної освіти: сутність, класифікація, педагогічний потенціал. Історія розвитку туризму в Україні та світі.	16	2	2	12	1	УО/ВПЗ/5
Тема 2. Методичні засади організації туристсько-спортивної діяльності учнів: цілі, завдання, форми, методи, інклюзивні підходи	18		2	14	1	УО/ВПЗ/10

та адаптації.						
Тема 3. Топографічна підготовка школярів. Орієнтування на місцевості: традиційні та цифрові технології.	19	2	2	14	1	УО/ВПЗ/10
Тема 4. Туристичне спорядження. Вузли та елементи техніко-тактичної підготовки учнів.	19	2	2	14	2	УО/ВПЗ/15
Тема 5. Безпека та медичне забезпечення у туризмі. Психолого-педагогічні аспекти підтримки інклюзивних груп.	19		2	14	2	УО/ВПЗ/15
Разом за модулем 1	91	6	10	68	7	25
Змістовий модуль II. ОРГАНІЗАЦІЯ Й МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ І ЗМАГАНЬ З УЧНЯМИ						
Тема 6. Організація харчування та побуту у туристичних походах.	20	2	4	14	1	УО/ВПЗ/15
Тема 7. Методика підготовки та проведення учнівських туристичних походів різних категорій складності. Оформлення звітності та підбиття підсумків.	18		2	14	1	УО/ВПЗ/15
Тема 8. Організація та проведення туристичних походів з різних видів туризму.	21	2	4	14	1	УО/ВПЗ/15
Разом за модулем 2	59	4	10	42	3	75
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	150/100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек	Практ.	Сам. роб.	Конс	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ТУРИЗМУ В ЗЗСО						
Тема 1. Туризм у системі шкільної освіти: сутність, класифікація, педагогічний потенціал. Історія розвитку туризму в Україні та світі.	18	2	2	15	2	УО/ВПЗ/15
Тема 2. Методичні засади організації туристсько-спортивної діяльності учнів: цілі, завдання, форми, методи, інклюзивні підходи та адаптації.	18			15	2	
Тема 3. Топографічна підготовка	19			15	2	УО/ВПЗ/1

школярів. Орієнтування на місцевості: традиційні та цифрові технології.						0
Тема 4. Туристичне спорядження. Вузли та елементи техніко-тактичної підготовки учнів.	18			15	2	УО/ВПЗ/1 5
Тема 5. Безпека та медичне забезпечення у туризмі. Психолого-педагогічні аспекти підтримки інклюзивних груп.	18		2	15	2	УО/ВПЗ/1 5
Разом за модулем 1	91	2	4	75	10	55
Змістовий модуль II. ОРГАНІЗАЦІЯ Й МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ І ЗМАГАНЬ З УЧНЯМИ						
Тема 6. Організація харчування та побуту у туристичних походах.	18			15	2	УО/ВПЗ/1 5
Тема 7. Методика підготовки та проведення учнівських туристичних походів різних категорій складності. Оформлення звітності та підбиття підсумків.	19	2	2	16	2	УО/ВПЗ/3 0
Тема 8. Організація та проведення туристичних походів з різних видів туризму.	22			16	4	
Разом за модулем 2	59	2	2	47	8	45
Всього годин / Балів	150	4	6	122	18	150/100

Форма контролю: УО – усне опитування, ВПЗ – виконання практичних завдань

4. Завдання для самостійного опрацювання

1. Визначити місце шкільного туризму в системі фізичного виховання закладу загальної середньої освіти.
2. Охарактеризувати основні напрями туристсько-краєзнавчої роботи в школі.
3. Проаналізувати нормативно-правові документи, що регламентують організацію шкільного туризму.
4. Визначити функції та відповідальність керівника туристської групи.
5. Розробити орієнтовний план роботи туристичного гуртка на семестр.
6. Скласти алгоритм підготовки одноденного туристичного походу.
7. Обґрунтувати вимоги до безпеки під час організації туристичних заходів з учнями.
8. Визначити структуру та зміст звітної документації після проведення походу або змагань.
9. Охарактеризувати особливості організації туристичних змагань у школі.
10. Проаналізувати види туристського спорядження та їх призначення.
11. Розробити перелік індивідуального спорядження для учнів різного віку.

12. Обґрунтувати педагогічний потенціал туристських заходів для формування ключових компетентностей учнів.

13. Визначити етапи підготовки учнів до участі у змаганнях з туристського багатоборства.

14. Охарактеризувати методи формування технічних навичок з туризму на уроках фізичної культури.

15. Підготувати короткий проєкт організації «Дня туризму» у школі (мета, завдання, етапи проведення, безпека, очікувані результати).

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Освітній компонент передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики та дискусії. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в дистанційній формі в синхронному та асинхронному режимі в Microsoft Teams.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу. На кожному практичному занятті, залежно від теми, здобувач освіти може заробити від 5 до 15 балів для денної форми навчання та від 10 до 30 балів для заочної форми навчання. Максимально за усі практичні заняття здобувач освіти може отримати 100 балів. Оцінювання здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається методом усного опитування.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко. Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру практичних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на практичних заняттях при вивченні відповідних тем.

Здобувач освіти має право скласти залік автоматично, у випадку, якщо впродовж семестру на практичних заняттях такий здобувач освіти набрав 60-100 балів.

Неформальна та інформальна освіта. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2024 р.

Політика щодо академічної доброчесності. На лабораторних заняттях при усному опитуванні здобувачам освіти дозволяється користуватися лише термінологічними словниками та нормативними документами, які діють у галузі фізичної культури та спорту. Списування з будь-яких інших джерел заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн навчання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Поточний контроль здійснюється у відповідні терміни згідно розкладу навчальних занять за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента.. Відпрацювання практичних занять можливе протягом семестру до початку екзаменаційної сесії на консультаціях.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку згідно розкладу заліково-екзаменаційної сесії. Семестровий залік виставляється за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Питання, які виносяться на залік

1. Дайте визначення поняття «туризм» у шкільній освіті.
2. Назвіть основні види туризму.
3. У чому полягає педагогічний потенціал шкільного туризму?
4. Які етапи розвитку туризму в Україні?
5. Назвіть головні цілі туристсько-спортивної діяльності учнів.
6. Які основні завдання шкільного туризму?
7. Охарактеризуйте традиційні форми роботи в шкільному туризмі.
8. Які методи використовують для організації туристсько-спортивної діяльності?
9. Дайте визначення «інклюзивний підхід у туризмі».
10. Назвіть групи учнів, які потребують адаптації у туристичній діяльності.
11. Що таке топографічна карта?
12. Які основні умовні знаки використовують на картах?
13. Що таке «масштаб»?
14. Дайте визначення орієнтування на місцевості.
15. Назвіть традиційні способи орієнтування.
16. Назвіть цифрові технології, що застосовуються в орієнтуванні.
17. Що входить до складу туристичного спорядження?
18. Назвіть основні туристичні вузли.
19. Дайте визначення поняття «самострахування».
20. Які правила безпеки необхідно дотримувати під час походу?
21. У чому полягає роль вчителя під час організації походу?
22. Назвіть елементи медичного забезпечення туристичної групи.
23. Які чинники ризику виникають у туристичній діяльності учнів?
24. Що таке «психологічна готовність» до туристичної діяльності?
25. Назвіть основні засоби підтримки учнів із ООП у туризмі.
26. Що таке «маршрутний лист»?
27. Які вимоги висуваються до складу туристичної групи?
28. У чому полягає значення туристичної підготовки в ЗЗСО?
29. Назвіть обов'язки учасника походу.
30. Що входить до техніко-тактичної підготовки учнів?
31. Дайте визначення «харчування у поході».
32. Назвіть основні вимоги до раціону туриста.
33. Що таке «побут у поході»?
34. Назвіть види туристичних походів.
35. Які існують категорії складності походів?
36. Що таке «календарний план походу»?
37. Які документи оформлюють після походу?
38. Дайте визначення «технічний звіт про похід».
39. Назвіть види туризму за активністю (пішохідний, водний тощо).

40. У чому полягає роль керівника групи?
41. Що таке «контрольно-рятувальна служба»?
42. Назвіть принципи організації табору.
43. Які особливості харчування у зимових походах?
44. Що таке «бівак»?
45. Дайте визначення «режим дорожнього руху в поході».
46. Назвіть види страхування під час походів.
47. Що таке «туристична змагальна дистанція»?
48. Які вимоги висуваються до суддів?
49. Назвіть правила поведінки біля вогнища.
50. Що таке «орієнтування за азимутом»?
51. Що включає підбиття підсумків походу?
52. Назвіть основні небезпеки у водному туризмі.
53. Що таке «переправа»?
54. Дайте визначення «форсування перешкод».
55. Назвіть принципи комплектування групи.
56. Що таке «транспортування потерпілого»?
57. Назвіть способи групового рішення конфліктів у поході.
58. Які вимоги до маркування дистанції?
59. Що таке «залікова група»?
60. Що включає підготовка до змагань?

VI. Шкала оцінювання

Оцінка балів	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

Основна

1. Єрко А. В., Войтович І.М. Методика організації початкової технічної підготовки у спортивному орієнтуванні: методичні рекомендації Луцьк, 2023. 54 с.
2. Корнієнко О. М., Булатов С. В. Активний туризм : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 293 с
3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Романів П.В. Активний туризм: теорія та практика : підручник. Київ : Видавець ФОП Піча Ю.В., 2024. 248 с.
4. Основи спортивного орієнтування : навчально-методичні рекомендації / Укладачі : М. А. Щербаков., М. О. Лянной. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 32 с.

5. Скалій О.В., Грабовський Ю.А., Скалій Т.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник. Тернопіль, 2015. 225 с.

6. Спортивне орієнтування. Поняття про спортивне орієнтування. Основи топографії. Початковий рівень: Навчально-методичний посібник / Укл. Т. М. Жиленко. Запоріжжя: КЗ «ЗОЦТКУМ» ЗОР, 2012. 88 с.

7. Спортивні види туризму: навч. посібник / уклад. Лясота Т.І. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 181 с.

Допоміжна

1. Александров Ю.В. Психологічні аспекти спортивного туризму. Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності. Харків, 2017. С. 5-11.

2. Байтеряков О. Структура медичного забезпечення туристських подорожей. URL:

<http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/6590/1/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%20%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%82%D1%83%D1%80%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%B9.pdf>.

3. Дишко О. Л. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури до використання засобів туризму в оздоровчо-рекреаційній діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2023. № 68. С. 245-250.

4. Дишко О. Л. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури до спортивно-туристичної діяльності. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2023. № 3 (47). С.56-62.

5. Дишко О. Л., Митчик О. П., Табак Н. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження туризму та спортивного орієнтування в роботу зі школярами спеціальної медичної групи. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 7(37). С. 857-867. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7\(37\)-857-867](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-7(37)-857-867)

6. Дишко О., Ковальчук В., Табак Н. Використання мобільних додатків при вивченні туристичних дисциплін студентами-фізкультурниками. *Академічні студії. Серія: Педагогіка*. Луцьк, 2022. № 2. С. 3-10.

7. Дишко О.Л., Ковальчук В.В., Палюх М.М., Чиж А.Г. Туристичний водний похід у системі практичної підготовки бакалаврів з фізичної культури і спорту. *Академічні студії. Серія: Педагогіка*. Луцьк, 2021. С. 33-43.

8. Малинський І. Й., Сергієнко Ю. П., Лаврентьев О. М., Тарангул Д. О, Чаплигін В. П. Оздоровчий туризм: навч. посіб. Ірпінь, 2020. 326 с.

9. Решетило Л.І., Сибірний А.В. Особливості харчування в туристичних походах. Сталій розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика: Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 31 жовтня – 1 листопада 2018 р.). Львів, 2018. 342 с. С.117-121.

10. Тимошенко Л. О. Спортивний туризм : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту : у 2 ч. Львів, 2012. Ч. 1. 150 с.

11. Тимошенко Л. О., Лабарткава К. В Спортивний туризм : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту : у 2 ч. Львів, 2014. Ч. 2. 176 с.

12. Філіпов З.І. Спортивний туризм. Організація і методика спортивно-туристичної роботи. Дрогобич: Коло, 2010. 344 с.

13. Zubekhina, T., Dyshko, O., Matviichuk, L., & Dashchuk, Y. Virtualization of museums as an element of the modern education of young tourist specialists. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, 2024. 7(2), 123–137. <https://doi.org/10.15391/snsv.2024-3.001>

Інтернет-ресурси

1. В Похід Карпатами. URL: <https://vpohid.com.ua/>

2. Волинський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради. URL: <https://cnpvtk.volyn.ua/index.php/napryamki/turizm/pokhodi/interaktivni-pokhodi>

3. Всесвітня туристична організація. URL: <https://www.unwto.org/>

4. Меню в поході: як скласти, з чого готувати. URL: <https://shambala.com.ua/meniu-v-pokhode-kak-sostavyt-yz-cheho-hotovyt/?srsltid=AfmBOorBvv5qt2CGTzIrM-a5Obc0ZmLSDTflhXhJR0eqTQGQIMY5ay6H>

5. Про туризм: Закон України [Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, №31, ст.241.] URL: <https://законодавство.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-turizm-vidomosti-verhovnoji-1995.html>

6. Українські Карпати. URL: <http://www.karpaty.com.ua/>

7. Федерація спортивного орієнтування України. URL: <https://orienteering.org.ua/>

8. Mapy.com. URL: <https://mapy.com/uk>